

Handläggare
Hanna Röngren
Utvecklare
Socialförvaltningen

Svar på remiss – riktlinje fordons- och drivmedelskrav i upphandling

Förslag till beslut

1. Socialnämnden beslutar att överlämna förvaltningens synpunkter på remiss för riktlinje i fordons- och drivmedelskrav i upphandling till Kommunstyrelsen

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har tagit fram ett förslag på riktlinje för fordons- och drivmedelskrav i upphandling. Socialnämnden har tagit del av remissen och ges möjlighet att lämna synpunkter på innehållet.

Utsläpp från transporter är den största utsläppskällan av klimatpåverkande gaser i Enköpings kommun. För att nå Enköpings mål om klimatneutralitet behöver kommunen minska utsläppen för transporter. För de transporter kommunen behöver göra i personbilar, lastbilar och andra arbetsfordon behöver kommunen använda fossilfritt drivmedel. Genom att ställa förhöjda klimatkrav i upphandlingar av fordon och transportintensiva upphandlingar, kan kommunen minska klimatpåverkande utsläpp. Val av fordon och drivmedel har även en stark koppling till beredskapsfrågor.

Riktlinjen gäller vid kravställan i upphandling och leasing av fordon och arbetsmaskiner samt transportintensiva upphandlingar.

Drivmedel ska väljas i prioriteringsordningen:

1. El, vätgas, biogas
2. Etanol
3. Biodiesel
4. Fossilt (med inblandning av förnybart)

Socialförvaltningens bedömning

Socialförvaltningen ställer sig positiv till riktlinjens innehåll och riktning om att minska klimatpåverkan från fordonstransporter där så är möjligt. Riktlinjens prioriteringar av drivmedel bedöms dock kunna leda till vissa begränsningar i förvaltningens transportmöjligheter vid akuta och längre tjänsteärenden. En noggrann analys av vilken typ av fordon och drivmedel som bäst svarar mot respektive verksamhetsbehov behöver vara vägledande utifrån syftet med transportererna.

Socialförvaltningen påverkas av riktlinjens innehåll för de verksamheter som har behov av transporter och resor i tjänsten. Förvaltningen bedriver dels verksamhet i form av arbetsmarknadsinsatser som har uppdrag att utföra transporter av olika slag, både internt inom kommunens verksamheter men även externt till kommuninvånare. Verksamheten anses även vara samhällsviktig då de har ansvar för vattenförsörjning och matleveranser i händelse av kris, katastrof eller krig. Det behöver därför finnas tillräckligt många fordon med säker tillgång till drivmedel för fordon som är involverade i dessa verksamheter.

Utöver det har förvaltningens verksamheter behov av att genomföra transporter i samband med tjänsteärenden, till exempel vid placeringar och hembesök. Placeringar kan ske i hela landet och möjligheten att nyttja kollektivtrafik för sådana resor är ofta begränsad, dels till följd av akuta situationer som behöver hanteras omgående samt att familjehem, HVB-hem och SIS-institutioner ofta är belägna på platser som saknar tillgänglighet till kollektivtrafik.

Socialförvaltningen ser risker med prioriteringsordningen av drivmedel utifrån tillgängligheten att tanka framförallt vätgas och biogas. Förvaltningen upplever redan idag svårigheter i samband med tjänsteresor att det är begränsad tillgänglighet till dessa drivmedel. Vid genomgång av tillgängliga vätt och biogasstationer framkommer att dessa främst finns i städer och är väldigt begränsad i vissa delar av landet. Negativa erfarenheter finns även av

biogasbilar i förvaltningens verksamhet då det upplevs finnas återkommande problem med just den typen av fordon. Svårigheter finns även att få fordon reparerade eller besiktigade då det kräver aktörer som är auktoriserade för att kontrollera gastank och bränslesystem.

Förvaltningen anser att det behöver finnas möjlighet att upphandla fordon med drivmedel som är anpassat utifrån förvaltningens behov för att undvika att en fråga om tillgänglighet till drivmedel påverkar medarbetarnas möjlighet att nyttja fordon som tänkt.

För att undanröja eventuella hinder behöver även infrastrukturen för drivmedelspåfyllning finnas på plats innan fordon anskaffas, samt planera för tillgång till laddstolpar vid eventuella lokalbyten för verksamheter där bilarna kommer stå parkerade.

Sociala eller miljömässiga konsekvenser

Val av drivmedel påverkar miljömässiga konsekvenser. Genom att följa de rekommenderade krav som ställs i riktlinjen kan Enköpings kommun bidra till en positiv klimatpåverkan genom minskade utsläpp vid transporter. Det behöver samtidigt tas hänsyn till andra omständigheter som påverkar utifrån det vardagliga arbetet inom socialtjänstens ansvarsområde vilket kan innebära en viss intressekonflikt och prioritering mellan miljömässiga och sociala konsekvenser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse SN2025/158, 2025-07-03
- Rapport, riktlinje fordons- och drivmedelskrav i upphandling, KS2025/202, 2025-04-27
- Beslut KS§121/2025, Remiss av riktlinje för fordons- och drivmedelskrav i upphandling

Ansvariga tjänstepersoner

- Jonas Boman, förvaltningschef Socialförvaltningen

Sändlista

- Kommunstyrelsen, för åtgärd